

ลำดับที่ 24.

**การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ในที่ดินของ ส.ป.ก.
(กิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม)**

ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา กิจการที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินจะต้องปทัเป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินตามความหมายของคำนิยามว่า “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” ซึ่งจะต้องพิจารณาจากลักษณะของกิจการและผลที่ได้จากกิจการนั้นประกอบกัน ดังนั้น กิจการที่ลักษณะของการประกอบการมิได้เห็นชัดเจนว่าเป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินแต่ ส.ป.ก.ได้อาศัยผลของการดำเนินกิจการดังกล่าวมาสนับสนุนงานปฏิรูปที่ดิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงไม่อาจประกาศกำหนดให้เป็นกิจการอื่นที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้

สำเนา

ที่ นร 0601/596

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ทำเนียบวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

3 เมษายน 2535

เรื่อง การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อ้างถึง (1) หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ 1204/40135

ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2534

(2) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร 0601/ป1526

ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2535

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง กิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตามหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่อ้างถึง (1) กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า กิจการ
ที่ลักษณะของการประกอบกรรมได้เห็นชัดเจนว่าเป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับ
การปฏิรูปที่ดินแต่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้อาศัยผลของการดำเนิน
กิจการดังกล่าวมาสนับสนุนงานปฏิรูปที่ดิน จะถือว่าเป็นกิจการที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง
กับการปฏิรูปที่ดินและอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่จะ
ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 หรือไม่ และในการพิจารณา
เรื่องนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือที่อ้างถึง (2) ขอให้กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์จัดส่งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ดังความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) ได้พิจารณา
ปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า กิจกรรมที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน
จะต้องเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินตามความหมายของคำนิยามว่า
"การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งต้องพิจารณาจากลักษณะของกิจการ
และผลที่ได้จากกิจการนั้นประกอบกัน ดังนั้น ตามปัญหาที่หารือ คณะกรรมการกฤษฎีกา
(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) จึงเห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวไม่เข้าลักษณะเป็นกิจการ
ที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
จึงไม่อาจประกาศกำหนดให้เป็นกิจการอื่นที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน
ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3)
พ.ศ. 2532 ได้

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมาพร้อมหนังสือ
และในการพิจารณาเรื่องนี้ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้ง
ผลการพิจารณาไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ ไม้ตรี ตันเต็มทรัพย์

(นายไม้ตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร 2220206-9

โทรสาร 2241401

2263611-2

สำเนาถูกต้อง

(นายประสิทธิ์ รุจิวิชัยกุล)

นิติกร 6

law00305

บันทึก

เรื่อง กิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามกฎหมาย
ว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ 1204/40135 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2534 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) ได้ตอบข้อหารือของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องอำนาจการจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ไม่เหมาะสมต่อการประกอบเกษตรกรรม หรือเป็นที่ดินที่เหมาะสมสำหรับใช้ประโยชน์อย่างอื่นในที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม(ส.ป.ก.)ว่า การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเป็นการจัดที่ดิน ให้แก่บุคคลที่มีใช้เกษตรกรรมหรือสถาบันเกษตรกรรมซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 30 วรรคห้าแห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ดังนั้น หากกรณี เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มาตรา 30 วรรคห้ากำหนดไว้คือ เป็นการใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเพื่อกิจการอื่นที่เป็นการเกี่ยวเนื่อง กับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาแล้ว คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก็มี อำนาจตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 กำหนดแนวทางให้ ส.ป.ก. ปฏิบัติได้นั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้นำการตีความ ดังกล่าวไปปรับใช้กับกิจการบางอย่างที่เป็นการใช้ทรัพยากรในดินแล้วเกิดความไม่แน่ใจว่า ผลของการตีความนั้นจะครอบคลุมถึงหรือไม่ จึงขอหารือเพิ่มเติมว่า

1. กิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน ตามความในมาตรา 30 วรรคห้า นั้น นอกจากเป็นกิจการที่เห็นได้ชัดเจนว่าเป็นกิจการ ที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินแล้ว กิจการบางอย่างที่ลักษณะของการ ประกอบการมิได้เห็นชัดเจนว่าเป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน แต่ ส.ป.ก. ได้อาศัยผลของการดำเนินกิจการนั้นมาสนับสนุนงานปฏิรูปที่ดินในทางอ้อม

เช่น การอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อการทำเหมืองแร่ การระบดย่อยหิน และการขุดลูกรัง หากได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องแล้ว ส.ป.ก. จะได้คำตอบแทนจากการอนุญาตให้ใช้ที่ดินจากกิจการดังกล่าว นำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินต่อไป และมีผลเป็นการปรับสภาพที่ดิน เพื่อให้ใช้ประโยชน์ในทางเกษตรกรรมอีกด้วย ซึ่งอาจกำหนดให้ผู้รับอนุญาตขุดปรับ แต่งสภาพที่ดินให้เป็นบ่อน้ำหรือสาธารณประโยชน์อื่นตามความเหมาะสมเป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดินอีกทางหนึ่ง เช่นนี้จะถือได้ว่าเป็นกิจการที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินหรือไม่

2. กิจการที่อาศัยผลของการดำเนินกิจการนั้นมาสนับสนุนงานปฏิรูปที่ดิน ในทางอ้อมข้างต้น จะอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)แล้ว เห็นว่า กิจการอื่นที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 30 วรรคห้า⁽¹⁾ นั้นต้องเป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการ ปฏิรูปที่ดินตามความหมายของคำนิยาม "การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" ตามที่บัญญัติไว้

⁽¹⁾ มาตรา 30

ฯลฯ

ฯลฯ

นอกจากการจัดที่ดินให้แก่บุคคลตาม (1) (2) และ (3) ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุคคลใดเข้า เข้าชื่อ ชื่อ หรือเข้าทำประโยชน์ เพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดใน ราชกิจจานุเบกษาได้ ทั้งนี้ ตามขนาดการถือครองในที่ดินที่คณะกรรมการเห็นสมควร ซึ่งต้องไม่เกินห้าสิบไร่ ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตหรือการให้ ผู้ได้รับอนุญาตถือปฏิบัติ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของ คณะรัฐมนตรี

ฯลฯ

ฯลฯ

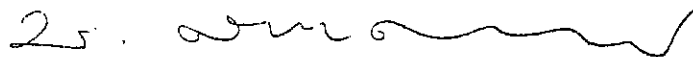
ในมาตรา 4 ^(๒) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งต้องพิจารณาจากลักษณะของกิจการและผลที่ได้จากกิจการนั้นประกอบกัน

ตามปัญหาที่หาหรือว่า กิจการบางอย่างที่ลักษณะของการประกอบการ มิได้เห็นชัดเจนว่าเป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน แต่ผลของการดำเนินกิจการนั้นเป็นการสนับสนุนงานปฏิรูปที่ดิน เช่น การอนุญาตให้บุคคลอื่นเข้าทำเหมืองแร่ ระเบิดย่อยหิน หรือขุดดินลูกรังในเขตปฏิรูปที่ดินจะถือว่าเป็นกิจการที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินและอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่จะประกาศกำหนดตามมาตรา 30 วรรคห้า ในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) เห็นว่า กิจการดังกล่าว มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินตามความหมายของนิยามคำว่า "การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และไม่เข้าลักษณะเป็นกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือ

-----+
^(๒) มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" หมายความว่า การปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมตลอดถึงการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น โดยรัฐนำที่ดินของรัฐ หรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินซึ่งมิได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเองหรือมีที่ดินเกินสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพและสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่าหรือเข้าทำประโยชน์ โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

เกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินดังกล่าว เช่นกิจการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ประกาศกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่น ที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2533/ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงไม่อาจ ประกาศกำหนดให้กิจการดังกล่าวเป็นกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ได้



(นายไมตรี ต้นเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

3 เมษายน 2535



ที่ กษ 1204/

40135

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๐๐

(๗ ธันวาคม ๒๕๓๔)

เรื่อง การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ในที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๖๙๒ ลงวันที่
๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งว่า คณะกรรมการ
กฤษฎีกา (คณะกรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๔) ได้พิจารณาตอบข้อหารือเรื่องอำนาจการ
จัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ไม่เหมาะสมต่อการประกอบเกษตรกรรมหรือเป็นที่ดินที่เหมาะสม
สำหรับใช้ประโยชน์อย่างอื่นในที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้หารือมาว่า การจัดให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเป็น
การจัดที่ดินให้แก่บุคคลที่มีไร่นาเกษตรหรือสถาบันเกษตรกร ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ใน
มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมา ทั้งนี้หากกรณี
เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรา ๓๐ บรรทัดกำหนดไว้คือ เป็นการให้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นที่
เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเพื่อกิจการอื่นที่เป็นการเกี่ยวเนื่องกับ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศ
กำหนดในราชกิจจานุเบกษาแล้ว คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก็มีอำนาจตาม
มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมา กำหนดแนวทางให้ ส.ป.ก.
ปฏิบัติได้ ความละเอียดจนแจ้งแล้ว นั้น

/กระทรวง

